

СЕКЦІЯ 6 СЛІДЧА ПРАКТИКА В УКРАЇНІ

УДК 343.98

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Білоус В.В., к. ю. н.,
доцент, доцент кафедри криміналістики
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Статтю присвячено розробленню криміналістичних рекомендацій щодо комплексного розв'язання проблеми забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки на основі використання прогресивних інформаційних технологій з метою створення й упровадження інноваційних систем безпеки, засобів зовнішнього контролю (спостереження) та організації швидкого реагування на правопорушення як важливої складової частини системи громадської безпеки, посилення їхньої ролі в запобіганні та протидії злочинності.

Ключові слова: прогресивні інформаційні технології, інноваційні системи безпеки, охорона громадського порядку та громадської безпеки, запобігання та протидія злочинності.

Статья посвящена разработке криминалистических рекомендаций относительно комплексного решения проблем обеспечения охраны общественного порядка и общественной безопасности на основании использования прогрессивных информационных технологий в целях создания и внедрения инновационных систем безопасности, средств наружного контроля (наблюдения) и организации быстрого реагирования на правонарушения в качестве важной составляющей системы общественной безопасности, усиления их роли в предотвращении и противодействии преступности.

Ключевые слова: прогрессивные информационные технологии, инновационные системы безопасности, охрана общественного порядка и общественной безопасности, предотвращение и противодействие преступности.

Bilous V.V. CURRENT STATE AND PROSPECTS OF IMPLEMENTING PROGRESSIVE INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE FIELD OF PUBLIC SAFETY AND ORDER PROVISION

The article is dedicated to the development of criminalistic recommendations as to solving complex problems of ensuring public safety and order based on the use of progressive information technologies for the purposes of creating and implementing innovative security systems, means of external monitoring (tracking), and organizing quick response to violation of the law as an important part of the public safety system, as well as increasing the role of said means in preventing and responding to crimes.

Key words: progressive information technologies, innovative security systems, maintenance of public safety and order, preventing and responding to crimes.

Постановка проблеми. 19 грудня 2016 р. у центрі західного Берліна терорист «Ісламської держави» спрямував викрадену вантажівку у велелюдну юрбу відвідувачів різдвяного ярмарку, внаслідок чого було вбито 12 і поранено 48 осіб. Серед загиблих – громадяни Німеччини, Ізраїлю, Італії, Польщі, України та Чехії. За висловом голови бундестагу Н. Ламмерта, ця трагічна подія стала потужним поштовхом до перегляду архітектури безпеки у ФРН. Адже громадяни вправі очікувати захисту від держави, а та має довести свою дієздатність, насамперед під час ісламістської терористичної загрози. Тому важливо «досягнути важкого балансу між вимогами безпеки і обіцянками свободи» [1]. Перш за все йдеться про термінове пом'якшення суворих правил захисту особистих даних і розширення практики відеоспостереження з метою посилення громадської безпеки.

На противагу занепокоєнню окремих політиків відносно того, що додаткова публічність тільки підбурюватиме ісламістів-смертників, які прагнуть «прославитися» в соціальних мережах, міністр внутрішніх справ ФРН Т. де Мезьєр, висловив переконання, що відеоспостереження може не тільки допомогти знайти злочинця, але й попередити терористичний акт. У зв'язку із цим він закликав якомога ширше застосовувати «інтелектуальні» відеокамери, здатні за доли секунди ідентифікувати потенційного терориста за ознаками зовнішності та зчитати номер підозрілого автомобіля [2]. У здатності систем закритої трансляції телебачення (Closed-circuit television, CCTV) слугувати порятунку життя людей переконані й інші фахівці правоохоронної галузі Німеччини [3].

Упровадження аналогічних інформаційно-телекомунікаційних технологій, програмно-апаратних засобів і технічного обладнання у сфері забезпечення громадської безпеки та громадського порядку є адекватною відповіддю на сучасні виклики і для України. Так, незадовго до трагічних подій у м. Берліні 20 липня 2016 р. у середмісті столиці України шляхом приведення в дію вибухового пристрою було вбито відомого журналіста П. Шеремета,

шанованого всередині та далеко за межами нашої держави за притаманний йому високий рівень професіоналізму і світоглядних позицій. За твердженням Президента України П. Порошенка, вчинення цього зухвалого терористичного акту у спосіб, небезпечний для життя багатьох осіб, вимагає посилення заходів щодо протидії злочинності та підтримання публічної безпеки і порядку в столиці України та регіонах. «Забезпечення спокою та впевненості у своїй захищеності всіх громадян, які проживають і перебувають в Україні, має стати пріоритетним у діяльності Кабінету Міністрів України», – підкреслив глава держави і доручив прем'єр-міністру України В. Гройсману та голові Київської міської державної адміністрації В. Кличку вжити заходів із метою забезпечення належного громадського порядку та публічної безпеки, перш за все шляхом використання в місцях найбільш масового скупчення людей та на територіях, наближених до них, у всіх обласних центрах, а за потреби – у містах та районних центрах приладів і засобів зовнішнього контролю (відеоспостереження) із довготривалим збереженням записів [4].

Аналіз останніх досліджень. Обґрунтовуючи потреби подальшого наукового дослідження криміналістики з позиції того, що вона суттєво переросла сферу розслідування злочинів і кримінального судочинства загалом, П. Біленчук і А. Ярмолюк наголошують на такому. На окремих етапах становлення та розвитку науки криміналістики в різних країнах світу простежується виокремлення певних її новітніх напрямів, зокрема, судове безпекознавство. Нинішній етап інформатизації українського суспільства, забезпечивши доступ усіх категорій потенційних користувачів до інформаційних ресурсів, створення умов для інформаційного виробництва – доступного самовираження громадян в інформаційній сфері, потребує зростаючої ефективності використання наявних у національних фондах інформаційних ресурсів і новоствореної інформації в інтересах національного розвитку [5, с. 6].

Усе це свідчить про те, що автоматизація, комп'ютеризація, інформатизація

суспільного життя зумовлюють створення якісно нового напрямку криміналістичної науки – електронної криміналістики. Слідча і судова практика вже сьогодні потребують проведення спеціальних оглядів новітньої цифрової, електронної, телекомунікаційної техніки – цілої системи мобільного зв'язку, мобільних телефонів, смартфонів, планшетів, ноутбуків та субноутбуків, електронних онлайн-засобів, електронних веб-проектів, системи відеоспостереження, сервісів всесвітньої мережі Інтернет та їх відповідного програмного забезпечення [6, с. 115].

Мета статті – на основі аналізу позитивного міжнародного та вітчизняного досвіду дослідити стан і перспективи впровадження прогресивних інформаційних технологій у сфері забезпечення громадської безпеки та громадського порядку й розробити криміналістичні рекомендації щодо комплексного розв'язання проблеми забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки на основі впровадження інноваційних систем безпеки, засобів зовнішнього контролю (спостереження) та організації швидкого реагування на правопорушення як важливої складової частини системи громадської безпеки, посилення їхньої ролі в запобіганні та протидії злочинності в умовах загострення сучасних викликів і загроз національній безпеці України.

Виклад основного матеріалу. Рішенням від 25.05.2012 р. «Про заходи щодо посилення боротьби з тероризмом в Україні», уведеним в дію Указом Президента України від 08.06.2012 р. № 388/2012, Рада національної безпеки і оборони України з метою забезпечення громадського спокою та стабільності в державі, недопущення протиправних проявів, пов'язаних із терористичною діяльністю, ще п'ять років тому доручила Кабінету Міністрів України розробити та затвердити до 01.08.2012 р. Державну програму встановлення сучасних систем безпеки, застосування засобів зовнішнього контролю (спостереження) та швидкого реагування.

У Концепції Державної цільової правоохоронної програми встановлення сучасних систем безпеки, застосування засобів

зовнішнього контролю (спостереження) та швидкого реагування на період до 2016 року, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.02.2013 р. № 51-р, справедливо відзначено, що встановлення сучасних систем безпеки та застосування засобів зовнішнього контролю (спостереження) з метою запобігання та швидкого реагування на правопорушення повинно стати основою спільної цілеспрямованої роботи правоохоронних та інших заінтересованих органів виконавчої влади. При цьому під *сучасними системами безпеки* пропонується розуміти сукупність високотехнологічних програмно-апаратних засобів з можливістю підвищення їх функціонального потенціалу та збільшення потужності, призначених для моніторингу, фіксації зображення, передавання інформації про стан громадського порядку та громадської безпеки, що забезпечує невідкладне оповіщення та швидке реагування на ситуації, пов'язані з вчиненням правопорушення або виникненням надзвичайної події; а під *засобами зовнішнього контролю (спостереження)* – технічне обладнання (відеокамери, відеореєстратори), включаючи пристрої екстреного виклику, за допомогою яких здійснюється відеоспостереження у місцях, що потребують постійного нагляду, або передається інформація відповідним підрозділам правоохоронних органів з метою швидкого реагування. Наголошується на тому, що ефективність застосування таких систем підтверджується зарубіжним досвідом правоохоронної діяльності. Зокрема, використання систем відеоспостереження в країнах Європейського Союзу та США значно сприяє оперативності реагування на правопорушення, швидкому встановленню осіб, які їх вчиняють. Застосування зазначених систем стримує потенційного правопорушника від вчинення протиправних дій навіть за відсутності поліцейського. Відзначається потенціал облаштування громадських місць сучасними системами відеоспостереження у частині надання можливості правоохоронним органам більш оперативно реагувати на правопорушення, а громадянам – почуватися більш безпечно. Як

приклад наводяться позитивні результати, до яких привело застосування систем відеоспостереження, установлених в містах Києві та Донецьку, передусім під час проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу.

Інструкція про порядок взаємного використання систем відеоспостереження Служби безпеки України, Управління державної охорони України, Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України, затверджена наказом Служби безпеки України, Управління державної охорони України, Міністерства внутрішніх справ України від 12.09.2016 р. № 475/265/917, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27.09.2016 р. за № 1292/29422, визначає систему відеоспостереження як сукупність відеокamer, телевізійних камер, каналів зв'язку, пристроїв для збереження, оброблення, відтворення, перетворення відеоінформації, інших технічних засобів та кінцевих терміналів. При цьому наголошується, що такі системи повинні оснащуватися засобами відеоспостереження та фіксації, які відповідають параметрам чіткості та роздільної здатності апаратури, що надалі дасть змогу використовувати можливості портретної та фототехнічної експертизи для встановлення осіб, причетних до вчинення правопорушень.

На переконання Президента України П. Порошенка, «події, що останнім часом відбуваються в Україні, свідчать про зростання терористичних загроз і різке погіршення криміногенної ситуації, що пов'язані як із неконтрольованим обігом зброї, вибухівки й боєприпасів всередині країни, так і з російською агресією, спрямованою на дестабілізацію суспільно-політичної ситуації в державі» [4]. У таких умовах заслуговує на підтримку існування здорової конкуренції між окремими складовими частинами сектору безпеки й оборони з упровадження найрізноманітніших інновацій у сфері забезпечення громадської безпеки і громадського порядку.

Так, наприклад, 23 лютого 2016 р. у м. Харкові було презентовано програмно-апаратний комплекс аналітичного супроводу оперативно-розшукової ді-

яльності та підтримки прийняття рішень (RICAS), розроблений співробітниками Управління інформаційного забезпечення ГУ НПУ в Харківській області спільно з місцевими ІТ-компаніями. Протягом 2012–2014 років розроблено інноваційний комплекс аналітичної обробки інформації різних баз даних з виведенням на детальну інтерактивну карту території як об'єктів дослідження, так і результатів аналізу. Система дає змогу виявити логічні відкриті та приховані зв'язки між заданими об'єктами та відобразити їх як у вигляді геоінформації, так і з використанням числового ряду. Можливість відображення на карті рухомих об'єктів дає змогу відстежувати ситуацію в динаміці та, відповідно, забезпечувати адекватну і своєчасну реакцію в потрібному обсязі, зокрема екіпажів рятувальної служби, аварійних бригад комунальних служб, бригад швидкої медичної допомоги.

З серпня 2014 р. комплекс RICAS був запроваджений в ГУ НПУ Харківської області та кількох структурних підрозділах. Система RICAS вбудовується в службу «102» як додаткова опція аналітичної підтримки та може бути використана в роботі диспетчерської системи управління нарядами патрульної поліції «Цунамі». Відображення на інтерактивній карті підключених камер відеоспостереження і можливість миттєвого доступу до кожної з них як в режимі потокового відео, так і в режимі запису дає змогу відслідковувати як саму подію, так і дії служб реагування, фіксувати обставини правопорушення й у разі потреби використовувати дані як доказову базу в процесі слідства. Використання системи RICAS у тестовому режимі в декількох підрозділах НПУ Харківської області отримало високі оцінки фахівців, і на час презентації можливості цієї системи були випробувані під час розкриття 279 злочинів [7].

24 грудня 2016 р. у м. Маріуполі, розташованому впритул до театру бойових дій, було презентовано сучасну систему відеоконтролю за ситуацією в місті, яка функціонує на базі Єдиного сервісно-аналітичного центру (UASC), створеного при управлінні поліції Донеччини. Центр, згідно з амбітними заявами причетних до

його відкриття високопосадовців, поки що не має аналогів в Україні, а за рівнем свого технічного забезпечення посідає четверте місце у світі. Його система відеоконтролю є мультифункціональною. Зокрема, за допомогою камер, встановлених на вулицях м. Маріуполя, поліцейські зможуть в режимі реального часу відстежувати переміщення автомобілів, які з тих чи інших причин перебувають у розшуку. Йдеться передусім про розшук викрадених авто, а також тих транспортних засобів, водії яких порушили Правила дорожнього руху або причетні до скоєння злочину. Система дає змогу фіксувати й обробляти досить значні масиви інформації одразу за кількома параметрами: навколишня обстановка (пора доби, погодні умови); тип, марка, модель і колір автомобіля, його номерний знак. Крім того, система дає змогу проводити пошук збігів за обличчями тощо. Також система забезпечує можливість здійснювати аналіз необхідної інформації упродовж відтинку часу, заданого оператором. У разі виявлення розшукуваного автомобіля система виділяє номерний знак автомобіля-порушника червоним кольором та інформує оператора звуковим сигналом. Зараз оператори аналітичного центру обробляють інформацію з 37 відеокамер, які транслюють відео з вулиць міста. У перспективі кількість камер буде збільшена до 70 [8].

А з метою створення комплексної системи безпеки м. Києва в закладах освіти, культури, охорони здоров'я, на входах і виходах станцій метрополітену, основних транспортних магістралях і автомобільних мостах через р. Дніпро, в'їздах і виїздах із міста станом на початок 2017 р. вже встановлено понад 3,7 тис. камер відеоспостереження. Під час нещодавнього відкриття міського Центру обробки даних анонсовано встановлення ще 4 тис. смарт-камер і об'єднання останніх разом із майже 100 тис. камер відеоспостереження, що працюють у державних і приватних установах, з уже наявними системами в єдиний загальноміський комплекс відеоспостереження в межах реалізації програми «Безпечне місто», заснованої на єдиній інформаційно-теле-

комунікаційній платформі, що використовує найновіші технології обробки великих масивів даних.

Для того, щоб ефективно збирати та аналізувати інформацію з усього міста, спеціально створено хмарну платформу загальною потужністю 11 тисяч каналів, яка забезпечує безперервний запис відеоданих. Інтегровані до системи багатофункціональні смарт-камери мають заздалегідь запрограмований сценарій інцидентів і здатні автоматично інформувати ситуаційний центр про небезпеку. Зокрема, завдяки функції розпізнавання державних знаків за допомогою цих камер столичні поліцейські зможуть ефективніше знаходити викрадені автомобілі. Сьогодні система «Безпечне місто» дає дуже багато для аналізу ситуації на дорогах столиці. Наприклад, дає змогу фіксувати в онлайн-режимі порушення правил дорожнього руху і правил паркування, а також контролювати рух смугою для громадського транспорту [9]. Окремі складові частини цієї системи вже розгорнуті в головних управліннях Національної поліції та Служби безпеки України. На черзі долучення до цієї системи пожежної, рятувальної, медичної, дорожньої та інших комунальних і державних служб [10].

Безпека – це стан суспільних відносин, за якого розвиваються здібності та реалізуються соціально значущі потреби й інтереси людини і громадянина, захищені від внутрішніх і зовнішніх загроз його конституційні права та свободи, забезпечуються матеріальні, інтелектуальні та духовні цінності суспільства, державний суверенітет і територіальна цілісність, функціонування конституційного устрою держави [11, с. 93]. Тому варто погодитися з висновком, до якого дійшов Кабінет Міністрів України ще у 2013 р., про те, що застосування традиційних підходів до розвитку систем безпеки, спрямованих на збереження наявної ситуації, згідно з якими здійснюються епізодичні та розрізнені заходи з розв'язання нагальних, у т. ч. тимчасових, проблем у зазначеній сфері, не дасть позитивного результату. А з огляду на це, доцільно підтримати позитивну тенденцію, відповідно до якої в

теперішній час сектор безпеки і оборони України формується як цілісна система, об'єднана єдиним керівництвом.

За твердженням секретаря РНБО України О. Турчинова, з цією метою удосконалено механізм координації діяльності складників сектору безпеки і оборони. За рішеннями Ради національної безпеки і оборони України створено Военний кабінет РНБО України, Головний ситуаційний центр України, активно розвивається мережа ситуаційних центрів органів сектору безпеки і оборони, а також центральних і місцевих органів виконавчої влади. Ситуаційні центри вже створено в усіх обласних державних адміністраціях. Їх мережа дає можливість забезпечити координацію і контроль дій державних органів з локалізації надзвичайних ситуацій у режимі онлайн, а в разі кризових ситуацій загальнодержавного рівня переводити на Головний ситуаційний центр держави управління силами і засобами сектору безпеки і оборони, необхідними для нормалізації ситуації [12].

Як основні шляхи досягнення необхідних оперативних та інших спроможностей складових частин сектору безпеки і оборони Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України, затверджена Указом Президента України від 14.03.2016 р. № 92/2016 (далі – Концепція), визначає:

- створення єдиної системи ситуаційних центрів державних органів, що входять до сектору безпеки і оборони, а також інших органів державної та місцевої влади, забезпечення її ефективної координації з використанням можливостей Головного ситуаційного центру України, формування умов для забезпечення взаємодії цієї системи із Ситуаційним центром НАТО (SITCEN);

- забезпечення розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, які використовуються для потреб сектору безпеки і оборони, широке залучення з цією метою приватного сектору та волонтерських рухів;

- набуття оперативної і технічної сумісності визначеним складом сил та засобів сектору безпеки і оборони із відповідними підрозділами держав-членів НАТО та ЄС;

- підвищення ефективності наукової та науково-технічної діяльності в інтересах безпеки і оборони.

До кінця 2017 р. Концепцією передбачено упровадження новітніх технологій, зокрема для проведення модернізації та створення нових систем правоохоронних органів; забезпечення підрозділів Національної поліції України сучасними спеціальними засобами і спеціальною технікою.

У Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 р. № 1118-р, наголошується на тому, що МВС повинне буде використовувати новітні інформаційні технології, розроблені, зокрема, для автоматизованого обліку будь-яких звернень громадян та гарантованого реагування працівників органів внутрішніх справ на такі звернення; для аналізу повідомлень громадян про правопорушення та прогнозування криміногенної ситуації; для візуалізації такої діяльності та інформування громадян у межах інформаційної платформи Crime mapping. На базі МВС буде утворено загальнодержавну службу порятунку 112 як частину загальноєвропейської служби порятунку 112, а також загальнодержавну службу розшуку дітей 116000 як частину єдиної європейської гарячої лінії розшуку дітей 116000. Для забезпечення подальшої реалізації заходів з реформування органів внутрішніх справ у 2015–2016 роках було заплановано: запровадження інформаційних технологій та створення нового аналітичного підрозділу МВС для багатофакторного аналізу оперативних даних, забезпечення процесу прийняття стратегічних рішень, планування діяльності МВС.

Висновки. Комплексне розв'язання проблеми забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки в умовах загострення сучасних викликів і загроз національній безпеці України не повинно обмежуватися встановленням односторонніх систем безпеки, застосуванням засобів зовнішнього контролю (спостереження) та організацією швидкого реагування на правопорушення в окремо взятих населених пунктах Украї-

ни. Подальший розвиток наявних систем безпеки, застосування засобів зовнішнього контролю (спостереження) та організації швидкого реагування на правопорушення як важливої складової системи громадської безпеки, посилення їх ролі у запобіганні та протидії злочинності, доцільно забезпечувати шляхом:

1) об'єднання кращих систем безпеки на базі новітньої програмно сумісної інформаційно-телекомунікаційної платформи, що використовує найновіші технології обробки великих масивів даних, яка була б єдиною для цілої країни та придатною до інтеграції з інформаційними ресурсами Головного ситуаційного центру України та міжнародних систем аналогічного спрямування;

2) відкритості до нарощування потужності цієї системи завдяки інформаційній взаємодії з юридичними та фізичними особами, розширенню суті державно-приватного партнерства, кола його суб'єктів та сфер діяльності, у яких воно може застосовуватися [13];

3) організації та підтримання за допомогою такої системи реверсивної (двосторонньої) взаємодії різних учасників інформаційних відносин (фізичних і юридичних осіб, об'єднань громадян, суб'єктів владних повноважень).

Вдалим прикладом часткової реалізації вищевикладеного зможе слугувати об'єднання в єдиний загальноміський комплекс відеоспостереження 3,7 уже діючих і 4 тис. запланованих до встановлення смарт-камер з майже 100 тис. камер відеоспостереження, що працюють у державних і приватних установах, розташованих у м. Києві. Однак і це не повною мірою відображає потенціал громадянського суспільства і сучасний ступінь його інформатизації. Адже, наприклад, матеріали кримінального провадження про масові розстріли учасників мирних зібрань на Майдані Незалежності в м. Києві на початку 2014 р. наповнені великими обсягами доказової інформації, зібраними завдяки самовідданості велелюдної спільноти журналістів і свідомих громадян нашої й інших країн, які ризикуючи власним життям, забезпечували аудіовізуальну фіксацію та інтернет-трансля-

цію (stream) із гуцавини пекельних подій саме в той час, коли органами державної влади були брутально проігноровані рекомендації Європейського комітету з попередження тортур і нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання щодо поліпшення ідентифікації співробітників органів внутрішніх справ, зокрема шляхом забезпечення того, щоб втручання органів спецназу внутрішніх справ було записано на відеокамеру (наприклад, за допомогою тактичних камер, які є частиною обладнання офіцерів) [14]. А завдяки встановленню громадськими активістами веб-камер на будівлях військових частин навесні того ж року вдалося зафіксувати штурми військових об'єктів, здійснені окупаційними військами під час злочинної анексії Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Найсвіжішим прикладом ефективної інформаційної взаємодії може бути таке. Протягом п'яти діб із 31 січня по 4 лютого 2017 р. російсько-окупаційні війська 13 разів здійснювали штурмові дії, спрямовані проти підрозділів Збройних Сил України та мирного населення в районі м. Авдіївки Донецької області. За цей час по позиціях сил АТО та мирних жителів було випущено понад 7,5 тис. боєприпасів (345 т, 8 заповнених залізничних вагонів) [15]. Більшість боєприпасів калібру 120, 122 і 152 мм, які не розірвалися та були виявлені та знешкодовані військовими саперами, заборонені до застосування згідно з Мінськими домовленостями [16]. Протягом лічених днів на основі аналізу синхронних повідомлень очевидців у соціальних мережах про вихідні залпи і вхідні вибухи, а також поширених останніми відеозаписів обстрілів і актуальних супутникових знімків незалежній експертно-журналістській групі Bellingcat вдалося встановити, що не менше 50 ракет калібру 122 мм 31 січня 2017 р. було випущено терористами по м. Авдіївці з реактивних систем залпового вогню БМ-21 «Град», розміщених у житлових кварталах окупованого м. Донецька [17].

Вищевикладене підтверджує наявність поки що не задіяного в діяльності сектору безпеки і оборони України великого

потенціалу різних електронних додатків, призначених для обміну текстовою та аудіовізуальною інформацією з абонентами стільникового зв'язку та користувачами глобальної мережі Інтернет, який може слугувати організації якісного автоматизованого обліку та аналізу повідомлень громадян про правопорушення та надзвичайні події, гарантованого реагування на такі повідомлення та прогнозування криміногенної ситуації, візуалізації такої діяльності та інформування громадян у межах інформаційної платформи Crime mapping.

У цьому контексті доцільно приділити увагу сучасним розробкам українських винахідників у вигляді таких електронних додатків для смартфонів, як: 1) My police, що забезпечує в екстремальних ситуаціях в один дотик до клавіші SOS екстрений зв'язок з органами Національної поліції та іншими інтернет-користувачами, які перебувають поруч; 2) Crime Report, що надає можливість інтернет-користувачам надсилати до Аналітичного центру поліції матеріали аудіо-, фото- чи відеофіксації правопорушень [18].

При цьому варто також враховувати, що часто нецілеспрямована (фонова) фіксація значних обсягів криміналістично значущої інформації може здійснюватися не тільки за допомогою стаціонарних камер відеоспостереження фізичних і юридичних осіб чи органів влади або оснащених функціями аудіовізуальної фіксації мобільних радіоелектронних засобів окремих осіб. Як рухомі платформи для розміщення засобів технічної фіксації можуть використовуватися: 1) різні учасники дорожнього руху (мотоциклісти, велосипедисти чи пішоходи – активні користувачі action-камер); 2) громадський і приватний транспорт, оснащений відеореєстраторами та сучасними засобами телеметрії (дистанційної передачі даних); 3) безпілотні літальні апарати (БПЛА), споряджені відповідним корисним навантаженням.

Не менш важливою є інтеграція до запропонованої нами системи електронних додатків, які у зворотному напрямку забезпечуватимуть ефективну експлуатацію складовими частинами сектору

безпеки і оборони системи раннього оповіщення через індивідуальні радіоелектронні засоби інтернет-користувачів, які наближаються або вже опинилися в зоні ризику, що загрожує заподіянням шкоди їхньому життю чи здоров'ю внаслідок різних стихійних явищ (землетрусів, цунамі, торнадо, повеней, зсувів ґрунту, сходження сніжних лавин тощо), техногенних катастроф або різних кримінальних правопорушень, у т. ч. масштабних терористичних актів. Прикладом для наслідування може бути запропонований до упровадження урядом Франції мобільний додаток, призначений не тільки для інформування громадян про виникнення різних загроз, але й для надання фахових рекомендацій щодо забезпечення їхньої власної безпеки з урахуванням особливостей кожної конкретної ситуації [19].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Глава бундестага призывает изменить архитектуру безопасности // Deutsche Welle. – 2017, 19 січня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dw.com>.
2. Как изменятся законы ФРГ после теракта в Берлине // Deutsche Welle. – 2016, 27 грудня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dw.com>.
3. Робинсон М. Застрелен самый разыскиваемый человек Европы // Обозреватель. – 2016, 23 грудня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.obozrevatel.com>.
4. Президент доручив прем'єр-міністрові та голові Київської міськдержадміністрації посилити заходи громадської безпеки / Прес-служба Президента України. – 2016, 25 липня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>.
5. Національний інформаційний комплекс і його роль у глобальному інформаційному просторі : [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горвий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. Вернадського. – К. Нац. б-ка України ім. Вернадського, 2014. – 218 с.
6. Біленчук П. Наукове забезпечення криміналістичних досліджень у третьому тисячолітті / П. Біленчук, А. Ярмолюк // Історико-правовий часопис. – 2015. – № 1 (5). – С. 114–118.
7. Поліції Харківщини в роботі сприятиме система RICAS / Департамент комунікації Національної поліції України. – 2016, 23 лютого. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pru.gov.ua>.
8. У Маріуполі презентували сучасну систему відеоконтролю за ситуацією в місті / Департамент комуні-

кації Національної поліції України. – 2016, 23 грудня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pri.gov.ua>.

9. Володимир Бондаренко: «Система «Безпечне місто» дає можливість автоматизувати управління транспортною та дорожньою інфраструктурою Києва» / Київська міська державна адміністрація. – 2017, 30 січня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kievcity.gov.ua>.

10. Віталій Кличко відкрив Центр обробки даних: «Новітні технології обробки інформації та впровадження програми «Безпечне місто» дозволять створити комплексну систему безпеки у столиці» / Київська міська державна адміністрація. – 2017, 25 січня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kievcity.gov.ua>.

11. Нікітін Ю.В. Кримінологія внутрішньої безпеки суспільства: невід’ємна складова національної безпеки України / Ю.В. Нікітін // Юридична наука. – 2014. – № 3. – С. 91–99.

12. Олександр Турчинов продемонстрував можливості Головного ситуаційного центру України / Апарат Ради національної безпеки і оборони України. – 2016, 5 серпня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rmbo.gov.ua>.

13. Про державно-приватне партнерство : закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI [Електронний ресурс]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.

14. Звіт до українського Уряду за підсумками візиту в Україну, здійсненого Європейським комітетом з попередження тортур і нелюдського або принижуючого гідності поводження чи покарання (ЄКПТ) у період з 9-21 жовтня 2013 року / ЄКПТ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minjust.gov.ua>.

15. «Понад 7500 боєприпасів було випущено по Авдіївці з важкого озброєння», – керівник української сторони СЦКК генерал-майор А. Петренко / Міністерство оборони України. – 2017, 4 лютого. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mil.gov.ua>.

16. Групи розмінування Збройних Сил України продовжують очищувати від вибухонебезпечних предметів житлові квартали Авдіївки / Міністерство оборони України. – 2017, 2 лютого. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mil.gov.ua>

17. Грады «ДНР» стреляют из жилых кварталов Донецка // Bellingcat. – 2017, 2 лютого. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.bellingcat.com>.

18. Кутишенко О. 7 перспективних українських інновацій на фестивалі технологій у Дніпрі / О. Кутишенко // Левый Берег. – 2016, 27 вересня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukr.lb.ua>.

19. Lancement de l’application mobile SAIP : Système d’alerte et d’information des populations // Interieur. – 2016, 6 червня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.interieur.gouv.fr>.